

Költő parlagi sasok (*Aquila heliaca*) túlélésének becslése az ivar függvényében a 2011-2016-os időszakban

Pásztory-Kovács Szilvia¹, Kövér Szilvia¹, Zsinka Bernadett¹, Szabó Krisztián¹, Vili Nóra¹, Horváth Márton²

1 Állatorvostudományi Egyetem, Ökológiai Tanszék, Konzervációgenetika Kutatócsoport,

2 Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület

A veszélyeztetett fajok védelméhez szükséges kutatómunka eredményességét növeli, ha lehetőség van az egyedek sorsának nyomon követésére. Vizsgálatunkban a 2011-2016 között a parlagi sas magyarországi költőterritóriumaiából gyűjtött tollmintákat használtunk fel. A mintákon a CHD1 génhez kötődő primerekkel molekuláris ivar-meghatározást végeztünk, majd az egyedi DNS-profilok meghatározására kilenc mikroszetellita lókuszt használtunk. A költő egyedek vedlett tollakból, genetikai alapon való azonosítását jelölés-visszafogásként értelmeztük és ennek megfelelően elemeztük, hogy éves túlélési valószínűségeket becsüljünk. Ha egy egyedet nem sikerült egy adott évben megmintázni, de a korábbi évekből ismertük az adott territóriumhoz tartozó rezidensek genotípusát, a fiókák genotípusa alapján tudtuk becsülni a jelenlétét.

Az így kapott fogástörténetekhez a nyitott populációkra alkalmas Cormack-Jolly-Seber modellt illesztettük a Mark programmal. Az AIC alapú modell-szelekció eredményei alapján a legjobbnak bizonyult a fix fogási valószínűségeket (mintavételi intenzitásából becsülve) tartalmazó modell, amelyben a túlélési valószínűség évenként és ivaronként is különböző, nincs köztük interakció, így a hímek és a tojók túlélésének évek közötti változása hasonló.

Az ivarak túlélése különbözik, a tojóké magasabb, átlagosan 0,89 (CI: 0,86-0,92), míg a hímeké 0,81 (CI: 0,72-0,86). A hímek túlélésére vonatkozó becslések bizonytalanabbak, mivel a hímek tollait kisebb valószínűséggel találjuk meg a fészkek alatt. A modell a 2011-2012 időszakra 7-12%-kal alacsonyabb túlélést becsül, mint a későbbi évekre.

Az ivarak közötti különbséget a túlélésben okozhatja, a hím és a tojó eltérő viselkedése a költési időszakban, például a hím nagyobb területet jár be, így jobban kitett az esetleges veszélyeknek. A 2011-2012-es év alacsonyabb túlélését magyarázhatja, hogy ebben az időszakban nagyobb volt a mérgezéses esetek száma, amit a későbbi években sikerült visszaszorítani.